

travelbook

Czarnogóra

Bezdroża

Mistrzowska **ERGO**
#ochrona **HESTIA**

Autorzy przewodnika: Krzysztof Bzowski, Draginja Nadaždin, Maciej Niedźwiecki
Współpraca: Tomasz Bańka (*Ulcini*), Beata Kozerska (*Minirozprávky polsko-serbskie*), Grzegorz Petryszak (*Plav*), Marek Styczyński i Małgorzata A. Szyszkowska (*Muzyka tradycyjna i klasyczna, Tradycje muzyczne*), Paweł Paulus Sulik (kanion Tary, *Żabljak*), Dominika Zaręba (*Ochrona dziedzictwa przyrodniczego*), Maciej Żemojtel (*Góry Bjelasica, Góry Komovi*)

Redakcja i korekta: Firma AB Agnieszka Bąk

Opieka techniczna: Katarzyna Leja

Projekt okładki: Ewa Jarocka; materiały graficzne na okładce zostały wykorzystane za zgodą iStockphoto LP

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autorzy oraz wydawnictwo Helion dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autorzy oraz wydawnictwo Helion nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Wydawnictwo Helion

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel.: 32 2309863

e-mail: redakcja@bezdroza.pl

księgarnia internetowa: <http://bezdroza.pl>

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:

<http://bezdroza.pl/user/opinie/?beczt3>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydanie III

ISBN: 978-83-283-4527-0

Copyright © Helion, 2018

- **Kup książkę**
- **Poleć książkę**
- **Oceń książkę**
- **Księgarnia internetowa**
- **Lubię to!**
- **Nasza społeczność**

Spis treści

ATRAKcje CZARNOGÓRY	8
INFORMACJE PRAKTYCZNE	15
PRZED WYJAZDEM	16
Wybór czasu podróży	16
Źródła informacji	16
Formalności	20
DOJAZD	21
Podróż samolotem	21
Podróż autobusem	22
Podróż pociągiem	24
Podróż samochodem	25
NA MIEJSCU	27
Komunikacja	27
Noclegi	30
Wyżywienie	30
INFORMATOR A-Z	31
INFORMACJE KRAJOZNAWCZE	41
KRAJOZNAWCZE ABC	42
Primorje	42
Czarnogórski kras	44
Dolina środkowej Czarnogóry	46
Brda – wysokie góry	46
Rzeki i jeziora	48
Klimat	50
Przyroda	51
Ochrona dziedzictwa przyrodniczego	53
SPOŁECZEŃSTWO	60
Czarnogórcy	60
Boszniacy i Muzułmanie	62
Serbowie	63
Albańczycy	63
Trwałość struktury plemiennej	65

Hajduci i uskocy	66
Co kraj, to obyczaj...	66
Język	69
Religia	71
KULTURA I SZTUKA	75
Architektura	75
Muzyka tradycyjna i klasyczna	76
Taniec	77
KUCHNIA CZARNOGÓRY	77
PODGORICA I OKOLICE	79
PODGORICA	80
► FAUNA JEZIORA SZKODERSKIEGO	90
CETINJE	92
GÓRY LOVČEN	101
JEZIORO SZKODERSKIE	105
Wybrzeże Jeziora Szkoderskiego	106
BOKA KOTORSKA	111
Dzieje Boki Kotorskiej	113
HERCEG NOVI	114
RISAN	126
PERAST	127
KOTOR	131
TIVAT	143
PÓŁWYSEP LUŠTICA	145
WYBRZEŻE ADRIATYKU	147
BUDVA	148
BAR	160
► WINO I RAKIJA	169
PETROVAC NA MORU	170
ULCINJ	174
GÓRSKIE SERCE KRAJU	181
BERANE	182
KOLAŠIN	186

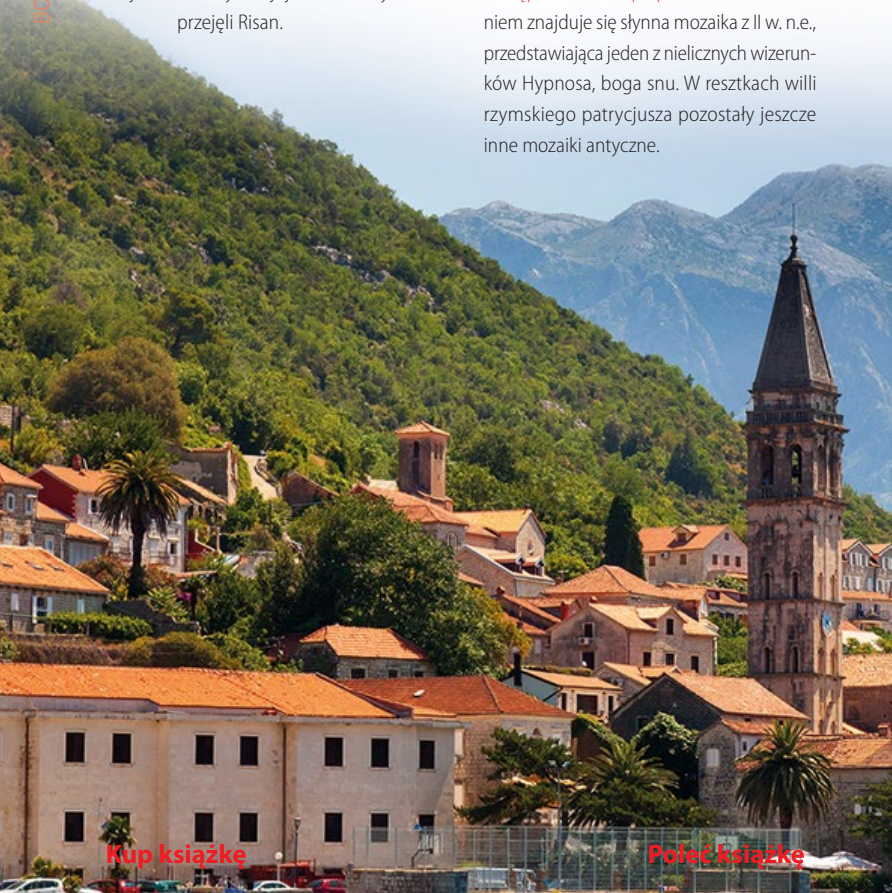
GÓRY KOMOVI	189
Topografia	189
Geologia i geomorfologia	190
Przyroda	191
Dojazd i dostępność	192
Turystyka w Komovi	193
MOJKOVAC	196
GÓRY BJELASICA	202
Topografia	202
Geologia i geomorfologia	203
Przyroda	204
Góry i człowiek	205
Dojazd i dostępność	206
Turystyka w Bjelasicy	208
► TRADYCJE MUZYCZNE	212
NIKŠIĆ	214
PLAV	218
ŽABLJAK	224
GÓRY DURMITOR	227
SŁOWNICZEK POLSKO-SERBSKI	234
INDEKS	238

Risan

Choć w porównaniu z innymi miejscowościami Boki Kotorskiej miasto nie jest samo w sobie zbyt urokliwe, wyróżnia się szczególnym położeniem. Risan (Рисан) jest najbardziej na północ wysuniętym miasteczkiem Boki Kotorskiej leżącym na skraju Risanskiego zatoku oraz najstarszą osadą w Boce Kotorskiej, założoną jeszcze przez Ilirów. W 288 r. p.n.e., po zamordowaniu rzymskich posłów przez iliryskich piratów królowa Ilirów Teuta zmuszona była do przeniesienia tutaj swej rezydencji ze Szkodry. Po jej śmierci Rzymianie przejęli Risan.

WARTO ZOBACZYĆ

W centrum Risanu znajdują się **cerkiew św.św. Piotra i Pawła** (Sv. Petra i Pavla) z początku XVII w. oraz skwer z pomnikiem „Poległym za wolność i socjalizm”. Skwer jest dość zaniedbany, ale można tu usiąść i odetchnąć w cieniu drzew. Około 50 m dalej napotykamy **pozostałości rzymskie** (*rimski ostatoci*). Wejście na teren wykopaliisk Rzymskich Mozaik w Risanie prowadzi przez niewielki pawilon ze sklepieniem z pamiątkami **Rimski mozaici Risan, codz. 8.00–20.00, 2 EUR, dostępna broszura po polsku**. Pod zadaszeniem znajduje się słynna mozaika z II w. n.e., przedstawiająca jeden z nielicznych wizerunków Hypnosa, boga snu. W resztkach willi rzymskiego patrycjusza pozostały jeszcze inne mozaiki antyczne.

Perast

Miejscowość Perast (Περαστ) leży 31 km od Herceg Novi, naprzeciwko cieśniny Verige. Mieszkańcy to na ogół ludzie starsi. Niewiele się tu dzieje, co – paradoksalnie – wywiera największe wrażenie na przybywających. Spacerując ulicami, które przyjęły w Peraście formę schodków, odczuć można, że tutaj czas płynie w odwrotnym kierunku. Wymarłe miasto marynarzy z rozsypującymi się zabudowaniami. Kto wie, czy nie najpiękniejsze miejsce nad Adriatykiem... Od niedawna jednak coraz więcej starych domów się remontuje z przeznaczeniem na luksusowe apartamenty i niewielkie hoteliki, a w sezonie zagląda tu również coraz więcej turystów.

Już w XIV w. budowano tu okręty, a swój rozkwit miasto przeżywało za panowania Wenecji w XVII i XVIII w. To wtedy powstała większość istniejących do dzisiaj zabudo-

wań. W 1624 r. Perast najechali piraci z Ulcinja i doszczętnie splądrowali, biorąc do niewoli większość mieszkańców. W miasteczku przetrwały liczne pałace starych rodzin szlacheckich i kościoły.

WARTO ZOBACZYĆ

Muzeum Miejskie 📍 8.00–14.00, w sezonie do 20.00; 2,50 EUR, dzieci 1,50 EUR, usytuowane na skraju miasteczka (od strony Risanu), mieści się w barokowym **pałacu Bujevića** z 1649 r. Urządzona tu ekspozycja poświęcona tematyce marynistycznej obejmuje m.in. liczne obrazy, mapy i miniatury statków.

Szkoła Pomorska mieściła się w małym budynku od zachodniej strony muzeum i była to najstarsza akademia morska na

▼ Perast

Kup książkę

Poleć książkę

Słowiańszczyźnie. W 1698 r. car rosyjski Piotr Wielki przysłał tutaj na przeszkolenie 70 kursantów – marynarzy. Wielu absolwentów szkoły służyło pod carską banderą.

★ **Kościół św. Mikołaja** (Sv. Nikole) z XV w. stoi w centrum Perastu. Przechowywany jest tu bardzo interesujący skarbiec z przedmiotami liturgicznymi i wyrobami złotniczymi. Warto wspiąć się po 150 schodach na **dzwonnicę** (1 EUR), by z tarasu obok dzwonów podziwiać widok miasteczka, zatoki i wysp z kościołami. Przed kościołem usytuowane są popiersia wybitnych mieszkańców Perastu: admirała floty rosyjskiej Matija Zmajevicia (1680–1735), pilota floty admirałkiej w bitwie pod Lepanto Petara Stjepkovicia Markovicia, organizatora szkoły morskiej Marko Martinovicia (1663–1716) i malarza Tripa Kokolji (1661–1713).

Kościół św. Marka (Sv. Marka) znajduje się obok boiska do koszykówki. Nad tympanonem wybudowanej w 1670 r. świątyni widoczny jest wenecki lew, a na jej szczycie figury św. Piotra (z kluczem), Chrystusa i św. Marka (z księgą).

Wzniesiony w 1764 r. **pałac Smekja** (Palata Smekja) znajduje się w bardzo charakterystycznym miejscu: głęboko wcina się w ulicę pomiędzy przystanią a boiskiem do koszykówki. Najciekawszym elementem budowli jest taras zdobiony wspaniałymi detalami.

Barokowy **kościół św. Antoniego** (Sv. Antuna) wznosi się w górnej części miasta, w pobliżu twierdzy. Nad portalem widoczna jest nisza z kamienną rzeźbą św. Barbary, a nad nią herb donatora Mazarovicia, który ufundował świątynię w 1679 r.

▼ Nabrzeże w Peraście

W górnej części Perastu znajdują się ruiny barokowego **pałacu Zmajevićów, kościół Matki Boskiej Różańcowej** (Gospie od Rozarije) z osmiokątną dzwonnica z 1678 r. oraz **mauzoleum biskupa A. Zmajevicia**, zmarłego w 1694 r. Wyżej, ponad Magistrałą

Adriatycką widać **ruiny twierdzy weneckiej** z XVII w.

Nad miastem góruje pochodzący z przełomu XVI i XVII w. **kościół św. Anny** (Sv. Ane), wewnątrz którego warto zwrócić uwagę na freski Tripa Kokolji.

Informator

- ◆ **Dojazd:** Większość autobusów omija Perast, zatrzymując się na przystanku przy głównej szosie wysoko ponad centrum miasteczka. Do centrum nie można też wjechać samochodem, który trzeba zostawić na jednym z dwóch parkingów – od strony wjazdów z Kotoru i z Risanu. Parking kosztuje 1 EUR/godz.
- ◆ **Noclegi:** Obok kościoła św. Mikołaja, za głównym placem znajduje się restauracja **Konoba Školji**, w której można wynająć pokoje. Noclegi oferuje też położony bliżej wyjazdu w stronę Kotoru, urządzony w starym domu, stylowy **hotel Admiral** (Obala Kapetana Marka Martinovića, tel.: +382 32 373556; www.hoteladmiralperast.com; 1 V–1 XI; osiem dwójek). Hotel ten jest jednak dość drogi – w sezonie wysokim za mały pokój bez balkonu trzeba

zapłacić 70 EUR, inne pokoje są dużo droższe. W miasteczku jest też kilka innych luksusowych pensjonatów i apartamentów.

- ◆ **Wyżywienie:** Wszystkie lokale gastronomiczne znajdują się przy ulicy biegnącej wzdłuż zatoki. Jedną z nich to **Konoba Školji** (w samym centrum) – tradycyjna restauracja z ogródkiem, która oferuje zestaw typowych bałkańskich potraw mięsnych, kilka rodzajów spaghetti oraz świeże dania rybne i owoce morza. Kolejną to **Konoba Otok Bronza** – artystyczny pub z ciekawym klimatem. Wieczorami oferuje on ciepłe posiłki – głównie potrawy rybne. Blisko muzeum działa restauracja-pizzeria **Nautilus**. W pobliżu kościoła św. Mikołaja, w uliczce biegnącej równoległe do nadmorskiej ulicy znajdziemy niewielki sklep spożywczy.

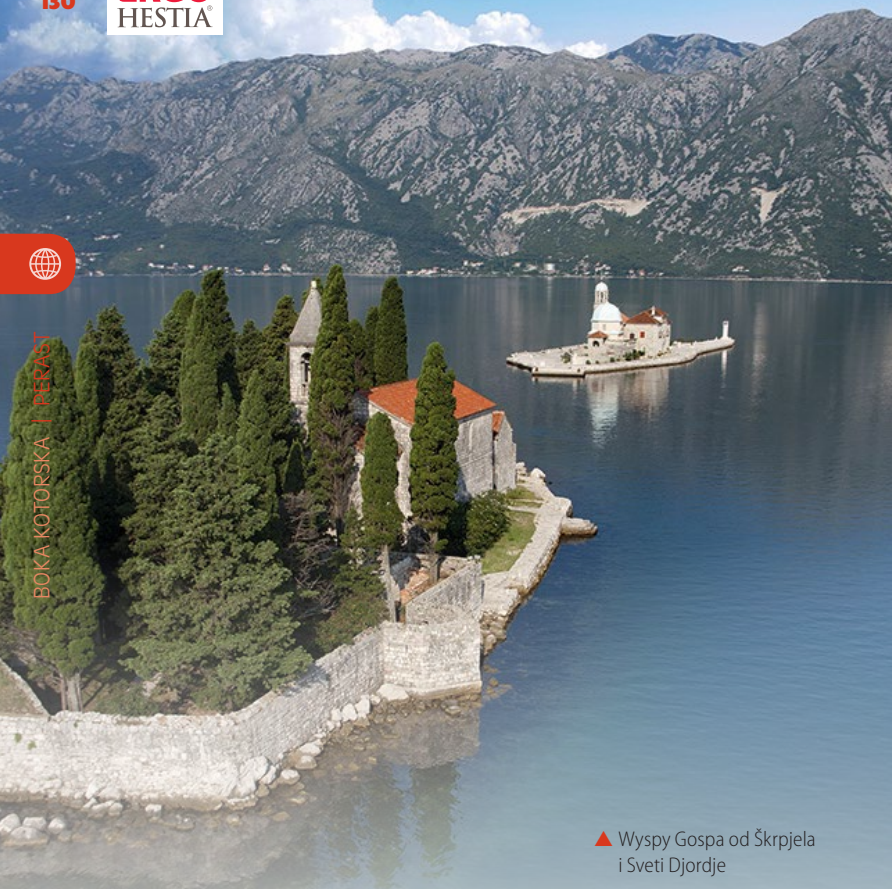

OKOLICE

Naprzeciw Perastu leżą dwie bardzo malownicze wysepki: Sveti Djordje i Gospa od Škrpjela. Można tam przepłynąć łódką (5 EUR/os.). O łódkę i przewoźnika należy zapytać na przystani – o ile oczywiście wcześniej nie znajdzie on nas sam. Łódź odpływa, gdy zbierze się kilkoro pasażerów.

★ **Wyspa Gospa od Škrpjela** (Matka Boska na Skale) została sztucznie utworzona. Z jej powstaniem wiąże się legenda głosząca, że tam, gdzie dziś znajduje się wyspa, niegdyś wystawała skała, na której znalaziono obraz Madonny. Obraz trzykrotnie ustawiano w kościele św. Mikołaja, ale ten

za każdym razem w tajemniczych okolicznościach wracał na rafę. W końcu w miejscu, gdzie znaleziono cudowny obraz, mieszkańcy Perastu zaczęli wysypywać glazy i zaptapiać zdobyte okręty nieprzyjaciół. W ten sposób powstała wysepka i kościół Matki Boskiej na Skale. Świątynia została wzniesiona w 1630 r., w 1. poł. XVIII w. dobudowano okrągłą dzwonnica. W kościele znajduje się marmurowy ołtarz z 1796 r. dłuta Antonia Kapelano z Genui. Złożono tam datowany na połowę XV w. cudowny obraz Gospie od Škrpjela, który „nie chciał się przenieść” na stały ląd. Wnętrze pokrywa 68 malowideł

▲ Wyspy Gospa od Škrpjela i Sveti Djordje

największego na Primorju malarza, Tripa Kokolji z Risanu. Obok na ścianach znajdują się liczne srebrne płyty wotywne z wygrawerowanymi sylwetkami bokokotorskich statków oddanych pod opiekę Madonny. W przykościelnym muzeum zebrano wiele przedmiotów użytkowych z Perastu i okolic. Rokrocznie 22 czerwca, na pamiątkę znalezienia obrazu, mieszkańcy Perastu ubrani w tradycyjne stroje podpływają łodziami wypełnionymi kamieniami i zrzucają je obok wysepki na dno morza.

Na wyspie ★ **Sveti Djordje** (św. Jerzy), z charakterystycznymi wysokimi cyprysami, godne uwagi są **ruiny** otoczonego murem klasztoru Benedyktynów oraz **cmentarz**, na którym spoczęli miejscowi kapitanowie.

Na trasie pomiędzy Perastem a Kotorem położony jest **ORAHOVAC** – mała rybacka osada, licząca ok. 300 mieszkańców. Znajduje się tam niewielka **cerkiew św. Jerzego** (Sv. Djordja) z freskami z XV i XVI w. oraz **wieża mieszkalna Baja Pivljanina**.

Kup książkę

Poleć książkę

Kotor

Kotor (Kotop), jedno z najlepiej zachowanych na terenie byłej Jugosławii średnio-wiecznych miast, leży 45 km od Herceg Novi, w miejscu niezwykłym – na samym końcu Boki Kotorskiej, u podnóża masywu Lovćen (1748 m n.p.m.), Vrmac (766 m n.p.m.) i wznoszącymi się bezpośrednio nad miastem i zatoką urwiskami Katorske Strane (osiągającymi 1098 m n.p.m. – Djerinski vrh), Kotor był bardzo trudno dostępny (po II wojnie światowej dla usprawnienia komunikacji wydrążono półtorakilometrowy tunel Vrmac, który znacznie przybliżył miasto do innych ośrodków wybrzeża), a opasany dodatkowo grubymi murami obronnymi, wspinającymi się po zboczach górujących nad starówką – wręcz nie do zdobycia. Dopiero wynalezienie i rozpowszechnienie statków parowych oraz zahamowanie ekspansji tutejszej floty doprowadziło go do upadku.

Miasto, liczące dziś nieco ponad 5 tys. mieszkańców, ma śródziemnomorski charakter, pełne jest wąskich uliczek, nieregularnych placów, świątyń i pałaców. Niesymetryczny

układ Kotoru pochodzi jeszcze z okresu średniowiecza. Wiele spośród zabytków pojawiających się na każdym kroku jest nieodrestaurowanych, szczególnie te znajdujące się z boku głównej trasy turystycznej. W mieście aż roi się od lwów symbolizujących Republikę św. Marka. W 1979 r. Kotor został wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Przyrodniczego UNESCO. Warto jednak zauważyć, że śródziemnomorski charakter Kotoru tworzą nie tylko budowle, lecz także ludzie. Miejscowe kawiarnie pełne są od samego rana – tak jak gdyby zaraz po przebudzeniu mieszkańcy spieszyli na dół, by wypić poranną kawę i spotkać znajomego, którego nie widzieli całą noc.

HISTORIA

W III w. p.n.e. mieli tu siedzibę Ilirowie. Po nich osiedli tutaj Grecy, którzy założyli port handlowy Acurion. Kolejni mieszkańcy, Rzymianie (168 r. p.n.e.–476 r. n.e.) zbudowali w tym miejscu umocnienia Acruvium. Od czasów cesarza bizantyńskiego

Prom Kamenari – Lepetane

Rejs promem (*trajekt*) na drugą stronę Boki Kotorskiej i z powrotem jest dla turystów nie lada atrakcją. Latem prom kursuje przez całą dobę. Od 6.00 do 24.00 prom odpływa co 30 min lub nawet co 15 min, a od 0.00 do 6.00 co godzinę. Natomiast zimą można przepływać na drugą stronę do godz. 22.00. Piesi płyną za darmo, natomiast za samochód osobowy trzeba zapłacić 4,5 EUR, za motocykl – 2 EUR, rower 1 EUR, auto

z przyczepką – 6,50 EUR, minibus – 8 EUR. Często turyści, którzy jadą do nadmorskich miejscowości położonych w głębi czarnogórskiego Primorja, decydują się na przeprawę promem, chcąc skrócić sobie drogę. Oczywiście droga staje się wtedy krótsza (np. odcinek Herceg Novi – Budva skracą się o 23 km), ale jednocześnie warto pamiętać, że w ten sposób rezygnujemy z poznania walorów najciekawszej i najpiękniejszej części Boki, która dopiero przed nami.

Justyniana I dzisiejszy Kotor był jedną z ważniejszych twierdz bizantyńskich nad Adriatykiem (Decatera). Miasto pod panowaniem bizantyńskim pozostawało aż do XII w. We wczesnym średniowieczu jako Caturum było ostoją kultury romańskiej. W XII–XIV w. Kotor, wchodząc w skład państwa serbskiego, był głównym portem państwa Nemanjiciów. Wtedy właśnie uzyskał autonomię. Mimo że już w 1396 r. mieszkańcy Kotoru zwrócili się do władz Republiki Weneckiej z prośbą o poddaństwo (bo jak stwierdzili, będą zmuszeni podporządkować się „albo Albańczykom, albo Słowianom, albo Turkom”), to dopiero w 1420 r. Kotor znalazł się (jako Cattaro) w granicach Republiki św. Marka i stan ten utrzymał się aż do upadku Republiki Weneckiej w 1797 r.

Od tego czasu Kotor tracił na znaczeniu i do wybuchu I wojny światowej wielokrotnie zmieniał zarządców. Pozostawał we władaniu Austrii (1797–1805), Rosji (1806–07), napoleońskiej Francji (1807–13), a w latach 1814–1918 ponownie pod rządami monarchii habsburskiej. W lutym 1918 r. w Boce Kotorской wybuchł krwawo stłumiony bunt 5 tys. marynarzy. Po zakończeniu I wojny światowej miasto przypadło nowo powstałemu Królestwu Serbów, Chorwatów i Słowenów (od 1929 r. pod nazwą Królestwa Jugosławii). Podczas II wojny światowej Kotor okupowali Włosi, a później miasto ponownie wróciło do Jugosławii.

Kotor i okolice kilkakrotnie nawiedzały trzęsienia ziemi (największe w 1667 r.). Wiele budynków nie ocalało, a ich pozostałości

Kup książkę

Poleć książkę

posłużyły za podstawę do budowy nowych. Ostatnie trzęsienie ziemi miało tam miejsce w 1979 r.

WARTO ZOBACZYĆ

Ulice na Starym Mieście nie mają nazw (za to każdy dom oznaczony jest osobnym numerem), a w ich płątanie łatwo zabłądzić. Najlepiej więc zwiedzać miasto, kierując się opisaną poniżej trasą. Idący z dworca autobusowego mogą minąć najbliższą boczną Bramę Południową prowadzącą na starówkę, aby po krótkim spacerze wzdłuż murów miejskich znaleźć się przy bramie głównej – jedynym wejściu od strony wybrzeża – Bramie Morskiej.

Renesansowa **Brama Morska** (Morska vrata) wzniesiona została w połowie XVI w. W jej zewnętrznej części znajduje się płaskorzeźba *Madonny z Dzieciątkiem*. Wewnątrz, po prawej stronie widoczna jest płaskorzeźba przedstawiająca Madonnę

ze św.św. Tryfunem i Bernardem. Oprócz Bramy Morskiej do Starego Miasta prowadzą jeszcze dwie powstałe w połowie XVI w.: Brama Południowa i renesansowa Brama Północna.

Przechodząc przez Bramę Morską, wkraczamy na Trg od oruża (pl. Broni, dawniej Trg Oktobarske revolucije). To centralny plac starówki, tętniący życiem od wczesnych godzin porannych. Naprzeciwko Bramy Morskiej stoi **Gradski toranj**, wieża zegarowa zbudowana przez Wenecjan w 1602 r. Tuż obok niej widoczny jest mały monument w kształcie piramidy – średniowieczny pręgierz. Zachodnią pierzeję placu tworzy XV-wieczny **pałac Namiestnika Wenecji** (Kneževa palata). Za nim znajduje się **pałac Rady Miejskiej** (Gradska vijećnica) z 1762 r., który w XIX w. wojska francuskie okupujące Kotor przekształciły w teatr (Napoleonovo pozorište). Przy placu warto zwrócić uwagę na XVII-wieczny **pałac Bizanti** (katorskie pałace zawdzięczają swe nazwy rodzinom patrycjuszy).

▼ Wieża zegarowa w Kotorze

Kup książkę

Poleć książkę

Uliczka wychodząca z lewej strony eleganckiego hotelu Vardar, a potem pierwsza przecznica w lewo prowadzi na kameralny plac (Pijaca od kina), przy którym stoi **kościół św. Michała** (Sv. Mihaila), jednonawowa, romańsko-gotycka świątynia z przełomu XIII i XIV w. Wcześniej wznosiła się w tym miejscu wielka, trzynawowa, preromańska bazylika. W górnej części fasady zachodniej widoczny jest relief przedstawiający Baranka Bożego. Wewnątrz zachowały się fragmenty fresków z przełomu XIV i XV w.

Uliczka wychodząca z prawej strony hotelu Vardar prowadzi na Trg Sv. Tripuna, który odgrywał rolę ośrodka kulturalnego i politycznego. Przed zwiedzeniem katedry warto poświęcić nieco uwagi dwóm innym ważnym budynkom placu: **Archiwum Historycznemu** (Istorijski arhiv), które przechowuje dokumenty dotyczące Kotoru (najstarszy z nich pochodzi z 1309 r.) i urządza sporadycznie ekspozycje swoich zbiorów, a także **pałacowi Drago** (Palata Drago), którego gotyckie, XV-wieczne oprawy okien przywodzą na myśl zdobienia pałaców weneckich.

★ **Katedra św. Tryfuna** 📍 **Katedra Sv. Tripuna, zwiedzanie wraz ze skarbem 2 EUR**, dominuje w zabudowie placu. Wcześniej w tym miejscu stał zbudowany w IX w. mały preromański kościół pod tym samym wezwaniem. Budowa obecnej trójnawowej bazyliki została zakończona w 1166 r. Jest to najbardziej znaczący romański zabytek na terenie Czarnogóry (zob. s. 75).

Nawę główną, zamkniętą od wschodu półokrągłą apsydą, oddzielają od naw bocznych szeregi masywnych filarów i kolumn. Fasadę zachodnią wieńczą dwie wieżo-dzwonnice. Trzęsienie ziemi, które nawiedziło Kotor w XVI w., poważnie uszkodziło budowlę. Z tego też powodu katedrę przebudowano na przełomie XVI i XVII w., nadając jej renesansowo-barokowy wygląd. Usunięto kopułę i zamalowano freski. Podczas kolejnego trzęsienia ziemi, w 1667 r. zniszczeniu uległa zachodnia część świątyni, wraz z obiema wieżami, które odbudowano w stylu barokowym, dodając łączący je taras. Fasada zachodnia otrzymała rozetę i portal. Po ostatnim trzęsieniu ziemi, w 1979 r. świątyni przywrócono pierwotny, romański wygląd.

▲ Uliczka w Kotorze

Święty Tryfun

Męczennik św. Tryfun pochodził z Kampsady w Azji Mniejszej. Żył w III w. n.e. Powiada się, że w 809 r. mieszkańcy Kotoru odkupili jego szczątki od kupców weneckich, którzy schronili się przed burzą w jednej z zatoczek półwyspu Luštica. Relikwie męczennika złożono w martyrium znajdującym się w północnej części katedry, co wpłynęło na szybkie rozprzestrzenienie się kultu świętego na terenie Boki. Od tego momentu uznaje się św. Tryfuna za patrona miasta (wcześniej był nim św. Jerzy).

Wnętrze skrywa wiele cennych zabytków. Po prawej stronie, przy wejściu znajduje się kamienny sarkofag z IX w., a nad nim obraz *Ukrzyżowanie* Jacopa de Ponte Bassano (1510–92); obok uwagę przykuwa renesansowy, XVI-wieczny nagrobek biskupa Tripa Bizantija. W ołtarzu znajduje się cenna drewniana rzeźba św. Rocha z XVII w., a nad wejściem do nawy południowej obraz z przedstawieniem św. Urszuli autorstwa Wenecjanina Pietera de Coster (1612–1702). Drugi z ołtarzy, jakie podziwiać można w katedrze, zdobi krucyfiks z XVIII w.

W apsydzie umieszczone jest romańsko-gotyckie cyborium z 2. poł. XIV w., pochodzące z miejscowej pracowni mistrza Wita Kotoranina. Tworzą je cztery ośmioboczne kolumny podtrzymujące trójpiętrowy baldachim zwieńczony figurką anioła. Dekorację rzeźbiarską cyborium stanowią sceny z życia patrona katedry. Za cyborium umieszczono srebrną palę wykonaną w połowie XV w. przez tutejszych złotników, która stanowiła niegdyś część znajdującego się przed nią cyborium. Palę wieńczy przedstawienie *Maiestas Domini*.

Po lewej stronie, nad wejściem do zakrystii wisi obraz *Matka Boska i św. Dominik* autorstwa Tripa Kokolji (1661–1713) z Perastu. Dalej widać gotycką pietę i XVI-wieczny obraz *Św. Bartłomiej apostoł, św. Jerzy i św. Antoni*. Następnie, w ołtarzu św. Mikołaja, obraz tego świętego z XVIII w., za nim ołtarz Błogosławionej Dziewicy Marii, a w nim obraz dzieła artysty szkoły weneckiej z początku XVIII w. Z lewej strony, przy wejściu do katedry biegną schody prowadzące do skarbcza. Obok schodów stoi chrzcielnica z IX w., a nad nią znajduje się kamienna luneta z XIII w. z dawnego kościoła Świętego Krzyża.

Na uwagę zasługują także pozostałości XIV-wiecznych fresków, wykonanych przez malarzy przybyłych z Grecji. W apsydzie zachowały się sceny męki Chrystusa: *Ukrzyżowanie* i *Zdjęcie z krzyża*, a w lukach między kolumnami wizerunki świętych, m.in. św. Anastazji, św. Augustyna i św. Marii Magdaleny.

U góry, w skarbcu można zobaczyć srebrny relikwiarz z głową św. Tryfuna zawierający szczątki patrona miasta, jak również obrazy o tematyce religijnej Lovra Dobričevicia, malarza pochodzącego z Boki Kotorskiej, miejscowe i weneckie wyroby ze złota z XIV–XX w., przedmioty kultu religijnego z XIV–XVII w., obrazy artystów XVI-wiecznej szkoły weneckiej, tryptyk Girolamo da Santa Croce. Najciekawszym dla Polaka przedmiotem jest tu skromny drewniany krzyżyk, którym podobno wysłannik papieża Marco d'Aviano błogosławił wojska Sobieskiego pod Wiedniem.

Jeśli udamy się na lewo od głównego wyjścia z katedry, dotrzemy do małego placu Pijaca od salate. Można stąd podejść na chwilę do **Bramy Południowej** (Vrata od Gurdića), której fragmenty pochodzą z IX w. Z placu schody pną się pomiędzy domami, prowadząc aż do usytuowanych

na zboczu murów obronnych (jest to jedno z wejść do twierdzy św. Jana). Dopiero stąd ogarnąć można ogrom **miejskich fortyfikacji**. Ich część przybrzeżną zbudowali jeszcze Ilirowie, jednak zdecydowana większość umocnień została wzniesiona przez Weneccjan, a prace nad nimi trwały do XVIII w. Długość murów, które pną się do wysokości 260 m n.p.m., wynosi 4,5 km, przy szerokości dochodzącej do 15 m. Dzięki tak potężnemu systemowi miasto mogło skutecznie odpierać ataki zarówno od morza, jak i od lądu. Nieco dalej natrafiamy na dochodzącą od strony Bramy Północnej bardziej popularną ścieżkę wiodącą do twierdzy. Wyżej połączone już ścieżki prowadzą do ★ **cerkwi Matki Boskiej od Zdrowia** (Gospie od Zdravlja), znajdującej się wewnątrz murów obronnych, wysoko ponad starym miastem, przy ścieżce do twierdzy św. Jana. Pierwsza wzmianka o cerkwi Gospie od Počivala (pierwotne wezwanie) pochodzi z 1518 r. Matka Boska od Zdrowia stała się jej patronką po zażegnaniu jednej z licznych w tym mieście epidemii dżumy.

Wejście do samej ★ **twierdzy św. Jana** **i** Tvrđjava Sv. Ivan, 260 m n.p.m., codz. 8.00–20.00, 3 EUR, warte jest wysiłku. Rozciąga się stąd cudowny widok na Dobrotę, Zatokę Ko-

torską (na najdalej na wschód wysuniętą część Boki) oraz wschodnie zbocza góry Vrmac. Z drugiej strony wzgórza widać kamienistą dolinę z malowniczo położoną cerkiewką.

Powróciwszy schodami w dół do miasta tą samą drogą kierujemy się z placu Pijaca od salate ku Bramie Północnej. Minąwszy tylną ścianę apsydy katedry św. Tryfuna, dojdziemy do bocznej ściany nieczynnego **kościółka św. Pawła** (Sv. Pavla). Jednonawowa świątynia, zbudowana w 1263 r., z braku miejsca zaplanowana została wzdłuż osi północ – południe. Początkowo pieczę nad kościołem sprawowali dominikanie z Dubrownika. Od XVI w. funkcjonował tu klasztor żeński. Po II wojnie światowej budynek kościoła pełnił funkcję więzienia dla kobiet. Dziś częściowo zrujnowany służy wyłącznie jako lapidarium – składowisko detali architektonicznych znalezionych podczas różnych prac na terenie miasta.

Nieco dalej, przy małym placu stoi, również nieczynny, **kościół św. Józefa** (Sv. Josipa) z dzwonnica. Powstały w XVII w., przez dwa stulecia służył jako kościół klasztoru braci franciszkanów. Dzwon kościoła pochodzi z XV w., natomiast wewnątrz, w apsydzie znajduje się ogromny marmurowy ołtarz z początku XVIII w.

▼ Twierdza św. Jana

Kup książkę

Poleć książkę

Skłębwszy w lewo, ok. 100 m dalej natkamy kolejny mały, wciśnięty pomiędzy domy, **kościół św. Anny** (Sv. Ane), postawiony prawdopodobnie na przełomie XII i XIII w. Wielokrotnie przebudowywany, kilka razy zmieniał wezwanie. Wewnątrz zachowały się fragmenty fresków.

Kierując się stąd nadal na północ, wkrótce dostrzemy kościół Najświętszej Marii Panny, chyba najpiękniejszą świątynię miasta. Dojdziemy doń obok budynku, w którym mieściła się **stara apteka** (XV w.).

Kościół pw. Najświętszej Marii Panny (Sv. Marija Koledjata) to jednonawowa romańska kolegiata zbudowana w 1221 r. Obok niej wznosi się dzwonnica z 1771 r. Świątynię, położoną w pobliżu rzeki przepływającej tuż za murami, zwano też Sveta Marija od Rijeke. Na miejscu obecnej kolegiaty stała niegdyś wczesnochrześcijańska trzynawowa bazylika, wzniesiona prawdopodobnie w VI w., za czasów cesarza Justyniana, kiedy Kotor należał do Bizancjum. Uważa się, że pierwotnie ta właśnie bazylika była głównym, katedralnym kościołem miasta (zwłaszcza że w średniowieczu centrum przesunięte było bardziej na wschód, bliżej

ściany góry Dobrota, a ulica łącząca Bramę Północną z Południową stanowiła główny trakt miejski). W apsydzie ołtarzowej oraz na ścianach zachodniej i południowej zachowały się fragmenty fresków z początku XIV w. Pod względem formalnym malowidła zaliczane są do sztuki bizantyńskiej, natomiast pod względem dogmatycznym – do łacińskiej, katolickiej.

Przy skwerze za kolegiatą stoi renesansowa **Brama Północna** (Vrata na Reku) zbudowana w 1555 r. Warto wyjść przez nią poza mury i spojrzeć na spływającą kaskadami rzekę Škurę.

Uliczka odchodząca na zachód od kolegiaty prowadzi na Trg Sv. Luke (dawniej Trg Bratstva i jedinstva). Znajdują się przy nim dwie cerkwie: św. Łukasza i św. Mikołaja.

Cerkiew św. Łukasza (Sv. Luke) to nieduża, wielokrotnie przebudowywana jednonawowa romańsko-bizantyńska świątynia zamknięta półokrągłą apsydą. Jej frontową fasadę wieńczy barokowa dzwonnica. Na wmurowanej marmurowej płycie łaciński napis głosi, że świątynia została ufundowana przez Mavro Kacafrangi i jego żonę Bonę w 1195 r. Z tego okresu pochodzą też freski. W 2. poł. XVIII w. do ówczesnej

północnej części dobudowano kaplicę św. Spirydiona. Pierwotnie wewnątrz kościoła zdobiły freski. Najstarsze z zachowanych do dziś pochodzą z przełomu XII i XIII w. i widnieją na południowej ścianie świątyni. Przedstawioną trójkę świętych rozpoznaje się jako: św. Katarzynę, św. Sylwestra (papieża) i św. Barbarę. Dwa ikonostasy pochodzą z XVIII w. Kościół służył katolikom do połowy XVII stulecia. Chociaż przekazano go prawosławnym, przybywającym wówczas dość licznie do Kotoru, do 1812 r. znajdował się w nim ołtarz katolicki.

Cerkiew św. Mikołaja (Sv. Nikole) to neobizantyński sobór z 1910 r. ze zbiorem starych ikon. Wcześniej w tym miejscu stał przyklastrotny kościół Dominikanów z połowy XVI w., który spłonął pod koniec XIX w. Spośród innych świątyń kotorskich wyróżnia ją serbsko-bizantyńska architektura.

Kierując się na południe, wchodzimy na gwarny plac z kawiarenkami, Trg Bokeljske mornarice. Znajduje się tu XVIII-wieczny, barokowy **pałac Grgurin** (Palata Grgurin), w którym mieści się **Muzeum Pomorskie**
📍 Pomorski muzej Crne Gore, VII–VIII pn.–pt. 8.00–23.00, sb.–nd. 10.00–16.00, 15 IV–30 VI

▲ Cerkiew św. Łukasza

i 1 IX–14 X pn.–pt. 8.00–18.00, sb.–nd. 9.00–13.00; 4 EUR, dzieci 1 EUR, prezentujące dość ciekawą, różnorodną ekspozycję. Główną jej część stanowi sala poświęcona żegludze i marynarce z XVI–XVIII w., z czasów największej świetności floty i marynarki bokotorskiej. Sporo tu urządzeń nawigacyjnych, map, rycin przedstawiających Kotor i inne miasta czarnogórskiego Primorja, modeli statków, malarstwa marynistycznego oraz portretów Primorjan. Osobna część poświę-

▲ Cerkiew św. Mikołaja

cona jest flocie bokokotorskiej (Bokeljska mornarica), która powstała prawdopodobnie już w IX w. W muzeum zrekonstruowano XIX-wieczne salony znamienitych rodów z Kotoru i innych miast Boki. Można przyrzeć się zmiennym kolejom losu miejscowych rodzin. Żyjący w XIX w. Marko Ivelić, jeden z członków rodziny Ivelić z Risanu, był dyplomatą w służbie rosyjskiego cara. Z kolei Marko Florio, członek innego bokokotorskiego rodu wywodzącego się z Prčanja, pełnił funkcję admirała w marynarce Habsburgów. W dziale etnograficznym podziwiać można tradycyjne stroje mieszkańców Boki, ozdoby i przedmioty codziennego użytku. Wyeksponowano również broń białą i palną, orientalną, z XVII–XIX w.

Powróciwszy pod cerkiew św. Mikołaja, zmierzamy w kierunku Trgu od orużja, mijamy **kościół św. Klary** (Sv. Klare). Świątynia powstała na początku XVIII w. w miejscu wcześniejszej, zniszczonej w 1667 r. wskutek trzęsienia ziemi. Jednonawowy kościół ma typową dla architektury tej części wybrzeża adriatyckiego fasadę, w której nad portalem umieszczono rozetę, a ponad nią dwa okna. W wiekach średnich przy kościele istniał klasztor benedyktynek. Obecnie pieczę nad nim sprawują franciszkanie. Wewnątrz zachwyca marmurowy ołtarz

Bokeljska mornarica

Właściwie od zawsze zarówno mieszkańcy Kotoru, jak i całej Boki Kotorskiej związani byli z morzem. Już w IX w. powstała organizacja zrzeszająca miejscowych marynarzy. Bokeljska mornarica, bo tak brzmiała jej nazwa, chociaż założona przez kotorian, jednoczyła mieszkańców całej Boki. Miała charakter wojskowy, jej członkowie nosili własne mundury, a na ich czele stali kapitanowie i admirałowie. Mornarica, której celem była wzajemna pomoc, brała udział w wojnach przeciw Turcji; jej członkowie uczestniczyli m.in. w bitwie pod Lepanto (1571). Organizacja istniała do początku XIX w.

dłuta Francesca Cibanca z XVIII w. Napis po prawej stronie ołtarza informuje o jego fundatorach: „Par coniugum pietas compar utriusque amor equitis Ioannis Bollize et Vincentiae Bucche postremo opere erexit”. W ołtarzach bocznych umieszczono pochodzące z XVIII w. wizerunki: św. Klary, św. Antoniego, św. Franciszka i św. Łucji. Skarbiec kościelny przechowuje liczne ikony i obrazy, m.in. *Ecce Homo* autorstwa hiszpańskiego malarza Moralesa El Divino.

Informacja turystyczna

Kiosk informacji turystycznej znajduje się przed Bramą Morską (od strony portu); tel.: +382 32 325950; www.tokotor.me; VI–IX codz. 8.00–19.30, X–V codz. 8.00–14.30.

Dojazd

Dworzec autobusowy usytuowany jest w południowej części miasta, przy drodze do Budvy. Kotor ma połączenia z wszystkimi większymi miastami Czarnogóry i Serbii, można też stąd dojechać do Dubrow-

nika. Autobusy do Cetinja nie jadą starą drogą przez Njeguši, tylko dookoła, przez Budwę. Z kolei autobusy do Herceg Novi kursują przez Risan, dookoła Boki Kotorskiej.

Podróżując do Kotoru **samochodem** od strony Herceg Novi i granicy z Chorwacją, można objechać zatokę dookoła (41 km); można też skorzystać z promu Kamenari – Lepetane, po czym pojechać przez Prčanj. Ten drugi wariant jest o 15 km krótszy od pierwszego, omija jednak najciekawszy

widokowo odcinek wybrzeża Boki. Warto też wiedzieć, że droga z Lepetane do Kotoru przez Prčanj to bardzo wąska, lokalna ulica, prowadząca chwilami bezpośrednio po betonowym nabrzeżu tuż nad wodą, gdzie często trudno znaleźć miejsce do minięcia samochodów jadących z przeciwnika. Od strony Budvy najwygodniej przedostać się do Kotoru tunelem Vrmac (drugi zjazd) lub krętą, widokową drogą przez przełęcz Trojica (pierwszy zjazd). Jadąc od strony Podgoricy i Cetinja, warto przejechać fantastyczną widokową szosą przez Njeguši (z Cetinja 43 km); dużo łatwiejsza dla kierowcy i krótsza (39 km) jest trasa przez Budwę i tunel Vrmac.

Na teren starego miasta w Kotorze nie wolno wjeżdżać samochodami; można skorzystać z dużego parkingu naprzeciwko Bramy Morskiej lub z tańszego i większego, znajdującego się 300 m dalej na północ, za drugim z kolei mostem przez rzekę przy drodze w kierunku Risanu (po przeciwnej stronie drogi znajduje się kolejny parking – przed centrum handlowym Kamelija).

Noclegi

W Kotorze jest mniej miejsc noclegowych niż w innych miejscowościach wybrzeża czarnogórskiego, jednak ze znalezieniem łóżka nie powinno być problemu. Jeśli decydujemy się na pobyt w tej części Boki, warto skorzystać z informacji któregoś z miejscowych biur turystycznych (sporo tańszych ofert dotyczy obiektów położonych w pewnej odległości od kotorskiej starówki, także w przyległych miejscowościach, np. w Muo, Prčanju i Dobrocie). Za zatrzymaniem się poza miastem przemawia też to, że w Kotorze znajduje się port (czystość wody pozostawia nieco do życzenia), a miejscowa plaża (na północ od ujścia Škurdy) nie jest zbyt atrakcyjna.

◆ **Hostel Centrum**, Stari Grad 459 (naprzeciw cerkwi św. Mikołaja); tel.: +382 68212552; www.centrumhostelkotor.com; pokoje z 4, 5, 6 i 8 łózkami; kuchnia, dostęp do Wi-Fi i dwóch stanowisk komputerowych, bezpłatne sejfy w pokojach, w cenie kawa i herbata. Ceny: 1–15 VI 7–10 EUR/os., 16 VI–31 VII 9–12 EUR/os., VIII–IX 13–16 EUR/os. Nowy, ładnie i schludnie urządzony ho-

▼ Kotor, fortyfikacje

Kup książkę

Poleć książkę

stel; gospodarze organizują wycieczki górskie i wioślarskie.

- ◆ **Hotel Marija*****, Stari Grad 449 (nieopodal kościoła św. Klary); tel.: +382 32 325062; www.hotelmarija.me; dwójka od 50 EUR, pokój „rodzinny” (2+2) od 73 EUR; 17 pokoi (jedyński, dwójki, trójki), Wi-Fi, na miejscu restauracja.
- ◆ **Hotel Rendez Vous*****, Stari Grad 485 (Pijaca od mljeka); tel.: +382 69043377; dwójka ze śniadaniem w sezonie od 55 EUR, poza sezonem noclegi od 20 EUR/os.
- ◆ **Old Town Kotor Hostel**, Stari Grad 284 (przy uliczce do Bramy Południowej); tel.: +382 32 325317; www.hostel-kotor.me; czynny cały rok; miejsce w sali zbiorowej 10–12 EUR, dwójka 30–35 EUR; 35 miejsc w pokojach zbiorowych, dwa apartamenty prywatne. Typowe udogodnienia hostelowe, kuchnia, Wi-Fi, klimatyzacja, stanowisko komputerowe.
- ◆ **Sobe Vu-De**, Stari Grad 333 (przy Trgu Sv. Tripuna); tel.: +382 32 520392; czynne cały rok; nocleg od 14 EUR; 20 miejsc w trzech skromnie urządzonej pokojach. Hostel w starym kamiennym domu, kuchnia, dostęp do Wi-Fi, klimatyzacja, obsługa mówi po angielsku.
- ◆ **Villa Ivana******, Stari Grad 265; tel.: +382 69489434; villaivana.me; ceny w sezonie (I VI–30 IX): dwójki 55 EUR i 60 EUR, trójka 80 EUR, czwórka 90–100 EUR, poza sezonem o 20 EUR taniej. Pensjonat w południowej części starówki. Cztery gwiazdki,

ale raczej dość naciągane. Pokoje z łazienkami, TV Sat, klimatyzacja.

Wyżywienie

Większość restauracji i barów znajduje się na starym mieście. Warto poszukać lokali serwujących dania z ryb i owoców morza, jednak nie przy głównych placach, gdzie zawsze jest najwięcej turystów, tylko gdzieś w mniejszych zaułkach starówki. Dobrze i stosunkowo tanio zjemy w **konobie Scala Santa** niedaleko Bramy Południowej. Nieco droższym, ale sympatycznym miejscem jest **restauracja Galerija**, grillowane kalmary zjemy tu za 10 EUR, solidne danie rybne lub mięsne za kilkanaście euro (restoran-galerija.com).

Aktywny wypoczynek

Ciekawe wycieczki organizuje biuro **KBT Kotor Bay Tours** (tel.: +382 69152015; www.kotorbaytours.com), oferujące cały wachlarz atrakcji: eskapady łodziami motorowymi i kajakami po Boce Kotorskiej (wraz ze zwiedzaniem ciekawszych zabytków, pływaniem i skakaniem ze skał do wody), wycieczki rowerowe, a także wspinaczkę skalną, kanioning oraz wakeboarding. Cennik jest bardzo zróżnicowany, np. całodzienna wycieczka po Boce Kotorskiej dla sześciu osób kosztuje 220 EUR, zaś czterogodzinna wycieczka kajakowa do Dobroty – 45 EUR/os. Biuro wypożycza też rowery i inny sprzęt turystyczny. Siedziba KBT znajduje się tuż nad zatoką, przy skwerze rozciągającym się między dwiema odnogami Škurdy (na północ od starego miasta).

OKOLICE

DOBROTA, położona na wschodnim brzegu Kotorskiego zalivu, u podnóża grzbietu Kotorske strane (Djeranski vrh, 1098 m n.p.m.), wraz z Kotorem tworzy obecnie wspólny organizm miejski. W Dobrocie znajduje się sporo barokowych pałaców i kościołów zbudowanych w XVII–XIX w. Barokowy

kościół św. Mateusza (Sv. Matije) z 1670 r. usytuowany jest tuż nad morzem. Wewnątrz można zobaczyć m.in. obraz *Madonna z Dzieciątkiem* weneckiego malarza Giovanniego Belliniego. **Cerkiew św. Eliasza** (Sv. Ilije) to mała świątynia wybudowana w XI lub w XII w., także nad brzegiem morza.

Noclegi

- ◆ **Hostel 4U**, Donji Put (200 m od początku nadmorskiej ulicy przy centrum handlowym Kamelija); tel.: +382 67 675070; łóżko od 10 EUR/os.
- ◆ **Vila Panonija**, Dobrota 1, tel.: +382 32 334893; www.vilapanonija.com, 50 EUR (dwójka ze śniadaniem).

MUO, położone 2 km od Kotoru w kierunku Prčanja, to mała, niezwykle urocza osada rybacka z charakterystycznymi starymi domami z czasów weneckich. Z Muo rozciąga się ładny widok na przeciwległą Dobrotę. Na wzgórzu znajduje się wart uwagi **kościół św. św. Kosmy i Damiana** (Sv. Kuzme i Damjana) z XIII w., a w centrum miejscowości – **cerkiew** w stylu neobizantyjsko-romańskim z 1864 r.

PRČANJ jest oddalony od Kotoru o 5 km. Dystans pomiędzy obiema miejscowościami można przebyć pieszo w 45 min. Prčanj to mała miejscowość, ciągnąca się wzdłuż brzegu przez kilka kilometrów, w której nie brakuje plaż (betonowych) ani kąpielisk. Jest tu kilka autokempingów, barów i restauracyjek. Mieszkańcy miasta mają małe kłopoty z wodą, a w większości domów prywatnych używa się w celach higienicznych wody morskiej. Wzdłuż brzegu stoją duże zbiorniki (bańki) z wodą pitną. Zakupy można tu zrobić w wielu sklepach. Zabytki pochodzą głównie z XVI–XVIII w. W górnej części miejscowości zobaczyć można **ruiny kościoła św. Tomasa** (Sv. Tome) z IX w. Poza tym w Prčanju znajduje się jeszcze sześć kościołów: **kościół św. Jana** (Sv. Jovana) z XIII w., gotycki **kościół św. Anny** (Sv. Ane), **kościół Gospe od Karmena** z XVIII w., **kościół św. Antoniego** (Sv. Antuna) oraz **kościół św. Miko-**

łaja (Sv. Nikole) z XVIII w. Marmurowe schody prowadzą do monumentalnej trzynawowej **bazyliki Narodzenia NMP** (Porodjenija Marije) zbudowanej w latach 1784–1809. Obok, w dawnym klasztorze Franciszkanów mieści się **Muzeum Miejskie**, a w pobliżu są **wykopaliska z czasów rzymskich**.

W środku miasteczka, przy brzegu morza stoi **dom o nazwie Trzy Siostry** (Tre sorelle). Legenda głosi, iż zamieszkały tam trzy siostry zakochane w tym samym mężczyźnie, który po powrocie z rejsu miał poślubić jedną z nich. Mężczyzna nie wracał, ale one postanowiły wspólnie na niego czekać. Po śmierci jednej z nich ta, która pozostawała, zamurowała okno umarłej. Lecz jedno okno pozostało w domu niezamurowane, ponieważ po śmierci ostatniej z siostrz nie miał kto tego zrobić. Przez kilkanaście następnych kilometrów poprowadzi nas bardzo wąska droga biegnąca samym skrajem morza.

Wjechawszy w cieśninę Verige, wkrótce zawitamy do **LEPETANI**. Miasteczko, zwane także z włoska **Lepetane**, było miejscem, do którego przybijali strudzeni żeglowaniem kotorscy marynarze, by się zabawić (nazwa miejscowości pochodzi od włoskiego słowa *la puttana* – ‘ładacznica’). W ciągu dnia co 15 min odpływa stąd prom do Kamenari usytuowanego na przeciwległym brzegu cieśniny (zob. s. 131). W tutejszym **kościół św. Antoniego** (Sv. Antuna) na uwagę zasługuje XVIII-wieczny obraz pędzla artysty ze szkoły Tiepola.

Informator

Kilkaset metrów za przystanią promów znajduje się niewielki **autokamp Lovćen**, tel.: +382 32 686007; 1 VI–15 IX; 10 EUR/os.

PROGRAM PARTNERSKI

GRUPY WYDAWNICZEJ HELION

- 1. ZAREJESTRUJ SIĘ**
- 2. PREZENTUJ KSIĄŻKI**
- 3. ZBIERAJ PROWIZJĘ**

Zmień swoją stronę WWW
w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA WYDAWNICZA

 Helion SA

travelbook

Travelbook to Twój niezastąpiony towarzysz podróży. Wskaże Ci najważniejsze atrakcje, podpowie, czego szukać poza głównymi szlakami, i wprowadzi w świat miejscowych obyczajów. Znajdziesz w nim opisy najciekawszych regionów i miast, a sprawdzone informacje praktyczne umożliwią staranne zaplanowanie podróży.

Czarnogóra,

kraj mniejszy od województwa małopolskiego, szczyty się swoim niewiarygodnym zróżnicowaniem. Miłośnicy kąpeli znajdą tu słoneczne plaże, żądni wrażeń poczują adrenalinę podczas raftingu kanionem Tary, wędrowcy „zagubią się” w dzikich górach, ciekawi kultury odwiedzą cerkwie i meczety. Każdy zakątek kryje tajemnice minionych wieków – ślady panowania Turków, Wenecjan, Hiszpanów... Twierdze, średniowieczne lochy i monastery wabią chłodem wnętrza, a restauracje kuszą daniami bałkańskiej kuchni.

Adriatyk i Boka Kotorska

Bezkresne **góry**

Przepastne **kaniony**

Monastery i meczety

Tajemnicze **twierdze**

Kuchnia bałkańska

Księgarnia internetowa:
<http://bezdroza.pl>

Zamówienia telefoniczne:
0 801 339900
0 601 339900

 Bezdroża

Sprawdź najnowsze promocje:
• <http://bezdroza.pl/promocje>
Przewodniki najchętniej czytane
• <http://bezdroza.pl/bestsellery>
Zamów informator podróżniczy:
• <http://bezdroza.pl/newsletter>

Hellon SA
ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice
tel.: 32 730 98 63
e-mail: bezdroza@bezdroza.pl
<http://bezdroza.pl>

ebookpoint

ISBN 978-83-283-4527-0

Cena 26,90 zł